

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

- **ΕΙΔΙΚΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**
- **ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ & ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

Οι ανωτέρω Επιτροπές της Βουλής την Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου 2009 συνήλθαν σε Κοινή Συνεδρίαση προκειμένου να υιοθετήσουν:

ΓΝΩΜΗ

επί της πρότασης Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και δημοσίων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση Ευρωπαϊκού Κληρονομητηρίου (COM/2009/154)

Τα μέλη των ανωτέρω Επιτροπών, αφού έλαβαν υπόψη :

- Το κείμενο της πρότασης Κανονισμού,
- Το συνοδευτικό έγγραφο των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Εκτίμηση Επιπτώσεων) SEC(2009)410
- Τα ενημερωτικά σημειώματα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς , Αιγαίου και Δωδεκανήσου ,
- Την προφορική ενημέρωση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Χάρη Καστανίδη,

Υιοθέτησαν κατά πλειοψηφία την ακόλουθη γνώμη:

Η υπό εξέταση πρόταση κανονισμού συνάδει με την **αρχή της επικουρικότητας**, καθώς ο σκοπός της (διευθέτηση διασυννοριακών κληρονομικών διαφορών) δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα ίδια τα κράτη μέλη. Επίσης συνάδει και με την **αρχή της αναλογικότητας**, καθώς οι ρυθμίσεις που προβλέπει δεν υπερβαίνουν το στόχο της: Δεν επιχειρεί εναρμόνιση του κληρονομικού ή του εμπράγματος δικαίου των κρατών-μελών ούτε έχει επιπτώσεις στο καθεστώς φορολόγησης της κληρονομίας.

Επί της ουσίας της πρότασης θα μπορούσαν να διατυπωθούν οι ακόλουθες επιφυλάξεις:

- Η Πρόταση Κανονισμού ορίζει με τη διάταξη του άρθρου 16 ως εφαρμοστέο στην κληρονομία κινητών και ακινήτων οπουδήποτε και αν βρίσκονται τα στοιχεία αυτά, το δίκαιο της συνήθους διαμονής που ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του. Το άρθρο 28 του Αστικού Κώδικα ορίζει ως εφαρμοστέο στις κληρονομικές σχέσεις δίκαιο (*lex hereditatis*) το δίκαιο της ιθαγένειας που ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του και επομένως έρχεται σε αντίθεση με τη διάταξη του άρθρου 16 της Πρότασης Κανονισμού. Το δίκαιο της ιθαγένειας παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια και βεβαιότητα δικαίου σε σύγκριση με την εκδοχή του δικαίου της συνήθους διαμονής, το οποίο μπορεί να καταστεί αντικείμενο αμφισβητήσεων. Το άνοιγμα των συνόρων και των αγορών για τους πολίτες της Ε.Ε. διευκολύνει και ευνοεί τις συχνές μετακινήσεις, γεγονός που δύναται να προκαλέσει αμφισβητήσεις στον προσδιορισμό της συνήθους διαμονής. Επιπλέον, το δίκαιο της συνήθους διαμονής μπορεί να οδηγήσει στο φαινόμενο του *forum shopping* (π.χ. εγκατάσταση συνταξιούχων σε ορισμένη χώρα κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής τους, με κριτήριο την εφαρμογή του δικαίου της στη ρύθμιση της κληρονομικής τους διαδοχής).
- Το άρθρο 18 εισάγει τους δικαιοπρακτικούς τύπους της κληρονομικής σύμβασης και της συνδιαθήκης, οι οποίοι αντιβαίνουν σε απαγορευτική διάταξη νόμου και επομένως είναι άκυροι κατά το εσωτερικό δίκαιο (368 Α.Κ. *Σύμβαση για την κληρονομία προσώπου που ζει*, 1717 Α.Κ. *Συνδιαθήκη*).
- Ως προς το ευρωπαϊκό κληρονομητήριο, περαιτέρω διευκρινήσεις θα πρέπει να δοθούν σχετικά με τη διασφάλιση του περιεχομένου του και τη διαδικασία προσβολής του, το ζήτημα δημιουργίας κεντρικής βάσης δεδομένων ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου, η οποία θα επιτρέπει κεντρική διαχείριση διαδικτυακά ή ενδοδικτυακά, αλλά και τον καθορισμό διαχειριστού του όλου συστήματος.
- Άρθρο 6 (*Επικουρική Δικαιοδοσία*): θα πρέπει ενδεχομένως να συνεκτιμηθούν το είδος των περιουσιακών στοιχείων και η αξία του κρίσιμου περιουσιακού στοιχείου σε σχέση με τη συνολική αξία των περιουσιακών στοιχείων, τα οποία μπορεί να οδηγήσουν στην εφαρμογή της εν λόγω διάταξης. Επιπλέον η υποπερίπτωση γ θα μπορούσε να οδηγήσει στο *forum actoris* (άσκηση αγωγής στα δικαστήρια του τόπου της συνήθους διαμονής του ενάγοντος) που γενικότερα δε θεωρείται ενδεδειγμένη λύση, ως παρέχουσα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα στον ενάγοντα

- Άρθρο 24 (*Σχολάζουσα Κληρονομιά*) : οι εν λόγω διατάξεις θα πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα της προστασίας της περιουσίας των πολιτών σε τρίτες χώρες από τυχόν δυσμενή μέτρα στο κράτος τοποθεσίας των ακινήτων τους. Προστασία δύναται να αντληθεί και από τη διάταξη του άρθρου 27 παρ. 1.
- Άρθρο 27 (*Δημόσια Τάξη*) : ως προς τις ρυθμίσεις της παρ. 2 και ειδικότερα ως προς το κατά πόσο η προστασία της νόμιμης μοίρας δεν είναι ζήτημα δημόσιας τάξης. Ο Έλληνας Νομοθέτης προτάσσει την οικογενειακή συνοχή, την οποία και προστατεύει μέσω των διατάξεων της νόμιμης μοίρας, η παραβίαση των οποίων συνιστά από μόνη της ζήτημα δημόσιας τάξης.
- Άρθρο 30 (*Λόγοι μη αναγνώρισης αποφάσεων*) : οι ρυθμίσεις του εν λόγω άρθρου συναντώνται σε μόνιμη πλέον βάση στα κείμενα παρεμφερών Κανονισμών δικονομικού χαρακτήρα. Περαιτέρω, και στο πλαίσιο ενδελεχούς εξέτασης του ως άνω άρθρου, δύναται να εξεταστούν και θέματα συμβατότητας των σχετικών ρυθμίσεων με την ΕΣΔΑ και τις θεμελιώδεις δικονομικές αρχές
- Άρθρο 38 (*Περιεχόμενο αίτησης για τη χορήγηση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου*) : το άρθρο 38 περιέχει έναν κατάλογο πληροφοριών, οι οποίες θα πρέπει να συμπληρωθούν σε ειδικό έντυπο από το πρόσωπο που του ζητά να του χορηγηθεί κληρονομητήριο. Χρήζει περαιτέρω εξέτασης το ζήτημα εάν ο αιτούμενος τη χορήγηση πρέπει να γνωρίζει την ύπαρξη αμφισβήτησης σε σχέση με τα κληρονομικά δικαιώματα.